

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАКЕТ ДЛЯ БАТЬКІВ

Особливості мовленнєвого розвитку п'ятирічної дитини

Мовленнєвий апарат

Мовленнєвий апарат цілком сформований.

Завершується розвиток мовленнєво-рухового та мовленнєво-слухового аналізаторів, що дає дитині змогу швидко й точно координувати рухи органів мовлення (губ, зубів, нижньої щелепи, м'якого піднебіння, голосових зв'язок, язика).

Удосконалюються фізіологічне і мовленнєве дихання.

Тривалість видиху збільшується до 4-6 с.

Звукова культура мовлення

Чітка і правильна вимова усіх звуків з дотриманням фонетико-орфоепічних норм рідної мови.

Завершується процес формування складової структури слів, тоді зменшується кількість скорочень звуків у словах, їх перестановки та пропусків.

Удосконалюється фонематичний слух.

П'ятирічні активно грають зі звуками, словами, римують їх, аналізують звуковий склад слів, виокремлюють перший та останній звуки у слові, визначають порядок звуків.

Діти вміють регулювати силу голосу і темп мовлення залежно від ситуації.

Уживають питальну та окличну інтонації, передають емоції різними виражальними засобами.

Оволодівають наголосом у словах.

Усвідомлюють звуковий аспект рідної мови, що допомагає оволодіти елементами граматики і письма

СЛОВНИК

Налічує близько 2500-3000 тисяч слів, зростає впродовж року швидкими темпами.

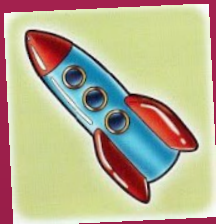
В активному мовленні є всі частини мови.

Збільшується кількість абстрактних, морально-етичних (чемність, хоробрість, ввічливість, дружба, гостинність), узагальнених (речі, тваринний світ, транспорт, засоби пересування) понять.

Діти легко добирають антоніми й синоніми, охоче виконують різні вправи зі словами (добирають ознаки предмета, властивості, якості, дії та за ознаками, якостями впізнають предмет).

Розуміють переносне значення слів і правильно вживають слова-омоніми, образні вислови, порівняння, прислів'я, фразеологізми.

Проявляють високу мовленнєву активність: вони балакучі й допитливі.

Семантичний розвиток

Активно формуються орієнтації щодо змісту слова, що є неодмінною умовою повноцінного мовленнєвого розвитку.

Засвоюються смислові відтінки слів.

Діти оперують узагальненими словами різного ступеня, поняттями. Правильно вживають слова-омоніми, антоніми багатозначні слова, образні вислови, порівняння, прислів'я, фразеологізми.

Розуміють переносне значення слів.

Усвідомлюють словниковий склад рідної мови, виокремлюють слова в реченні.

Для 5-річних важливий не кількісний склад словника, а його якісний розвиток, адже усвідомлення дитиною значення слів прямо впливає на загальний рівень її психічного розвитку, зокрема інтелектуального.

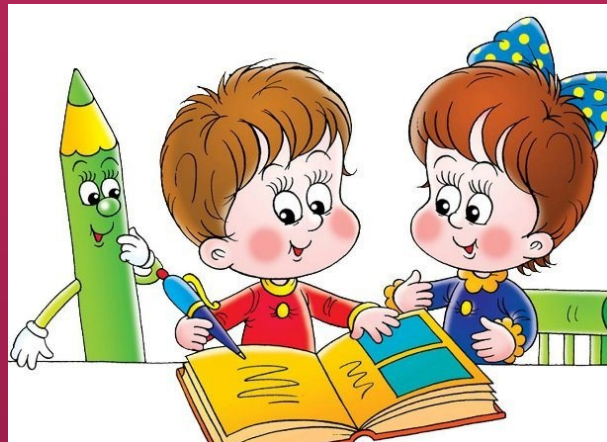

Пік словотворчості

Відбувається активний процес неусвідомленого створення нових слів та граматичних форм на основі «чуття» рідної мови.

Найпоширеніші види дитячих інновацій: конструювання нових слів.

П'ятирічним властиві прояви дитячої етимології, тобто дитина не створює слів з новим значенням, а лише модифікує їхню звукову оболонку, перебудовує звучання наявного слова, зберігаючи його значення.

Граматична правильність мовлення

Завершується процес формування граматичних категорій: діти правильно змінюють слова за числами, родами, відмінками, відмінами тощо.

П'ятирічні легко утворюють нові слова за допомогою суфіксів, префіксів та складні граматичні форми.

Проявляють ініціативу щодо мовленнєвих ігор на словотворення.

Правильно вживають кличну форму.

У дошкільників формуються навички корекції та самокорекції мовлення.

Синтаксична структура мовлення

Діти 5 років засвоюють синтаксичну структуру мови.

У мовленні наявні всі типи простих і складних речень, усі види словосполучень і сполучних слів.

Діти складають наказове, розповідне, окличне речення, з однорідними членами, з прямою мовою, зі вставними словами.

Вони рідше вживають прості, непоширені речення й частіше – прості, поширені, особливо з однорідних членами.

На п'ятому році життя кількість складних речень значно збільшується.

Ускладнюється структура складнопідрядних речень.

У складнопідрядному реченні може бути до 15 слів.

Дошкільнята не вивчають правил, засвоюють граматичну будову мови інтуїтивно, практичним шляхом під час спілкування з дорослими.

Будь-які відхилення від граматичної норми вважаються помилками

Монологічна і діалогічна компетенції

Позитивно розвивається монологічне мовлення і форми спілкування. Мовлення стає структурно складнішим, тобто більш розгорнутим, логічним і послідовним.

П'ятирічні проявляють ініціативу у спілкуванні з дорослими.

Вони засвоюють як діалогічну, так і монологічну форми мовлення. Вільно, невимушено вступають у розмову з дітьми, дорослими, підтримують запропонований діалог відповідно до теми.

Не втручаються в розмову інших.

Будують діалог відповідно до ситуації.

Відповідають на запитання, звернені до них, за змістом картин, художніх творів.

Відповіді розгорнуті, з монологічними вставками.

У спілкуванні дитина доречно вживає образні вирази, фразеологічні звороти, прислів'я, приказки.

Володіє формулами мовленнєвого етикету відповідно до ситуації, формами звертання до дорослих і дітей.

Зв'язне мовлення

Без допомоги дорослого діти передають зміст казки, мультфільму.

Розповідають про події, свідком яких були.

Складають творчі, описові, порівняльні, з власного досвіду розповіді.

Об'єднують опорні слова в розповідь.

Продовжують розповідь, розпочату дорослим.

Домислюють подію, відсутню на картині.

